

са 58, Апулија са 59,4 Базиликата са 63,3 и Калабрија са 69,9 од сто читању и писању невестих, а Словенцима у Горичкој Земљи удара неписменост са 17,2 од сто далеко слабије свој печат, но тамо насељеним Италијанима са 22,1 од стотине. Од како им се пробудила народна свест, Југословени гледају, на име, свима силама, да се зарад свога самоодржања извуку из мочари необразовања те су се од скоро национално пробудили, а то ће рећи да су захваћени грађанском Револуцијом свога племена и доведени до свести о својој народности и Јадрански Словени у Далмацији и на другим странама, где су још 1848 године, по сведочанству Стефана Митрова Љубише између Бара и Задра међу образованима једва њих седморица умели да послушају песму своје крви.

То се показало обавезним свагда тамо где су политички разлози место етичких избијали на површину. Изборно право по класама, које је цепкало и извитоперавало право расположење, довело је било у Далматински Сабор 1861. год., за 15.000 Италијана 26, а за 400.000 Југословена само 15 народних посланика, а у бечки Рајхсрат послала је Далмација на оба избора једнаког права гласа само југословенске заступнике; 145.000 словенских гласова стајало је према 6000 италијанских. На далматинском сунцу најпре је сазрела и политика, која је Ријечком Резолуцијом од 1905 Србе и Хрвате Хапсбуршке монархије у оквиру коалације стопила била у једно неодољиво јурашно оружје, а Словенци из крајева које су посели Италијани међу свима својим саплеменицима најстрасније су прожети народном идејом. Држећи се свога Лондонског пис-